

med delgivningskvitto

	Riksantikvarieämbetet
Ink.	2000 -07- 07
Dnr	311-3634-2000

Byggnadsminnesförklaring av härbre och lada inom fastigheten
Böle 2:3, Bodsjö sn, Bräcke kn

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar, med stöd av 3 kap 1 § kulturminneslagen, härbre och lada inom fastigheten Böle 2:3, Bodsjö sn, Bräcke kn, för byggnadsminne.

BAKGRUND

Se tidigare utskickat PM.

Förslag till byggnadsminnesförklaring sändes ut på remiss den 10 april 2000. Inga invändningar mot byggnadsminnesförklaring har framkommit. Riksantikvarieämbetet har framfört synpunkter beträffande formuleringar och ifrågasatt nödvändigheten av ett skyddsområde. Länsstyrelsen menar dock att ett skyddsområde tydliggör syftet med byggnadsminnesförklaringen och på ett åskådligt sätt visar på byggnadsminnets omfattning.

Jämtlands läns museum ser i remissvaren mycket positivt på att de medeltida timmerbyggnaderna säkerställs för framtiden. För flertalet av byggnaderna poängter Läns museet behovet av ytterligare forskning kring byggnadens historia och tekniska skick. Läns museet menar att det är viktigt att det vård- och dokumentationsarbete som inleddes under 1980-talet fortsätter, så att kunskapen om och vården av timmerbyggnaderna utvecklas vidare.

Situationsplanen har enligt anvisningar från fastighetsägaren korrigerats något beträffande härbrets placering.

BESKRIVNING OCH HISTORIK

Härbret och ladan ligger i byn Norrböle. Härbret har delvis dendrokronologiskt daterats till 1485-86, och delvis till 1789-90. Två stockar har daterats till det senare årtalet, då byggnaden genomgick en renovering.

Ingångssidan är försedd med en kort svale och något utskjutande skulle. En liten inåtgående dörr leder in i härbret. Knutarna är av typen rännknut. Byggnaden flyttades 1942 till sin nuvarande plats från ett läge inom samma gård, vilket en inskription i byggnaden anger. Före flytten lär härbret ha haft ett stolpunderrede. Spår av stolpar finns i mushyllorna. Numera står härbret på grundstenar, som sattes under byggnaden i samband med en mindre restaurering, som nyligen genomförts. Före restaureringen stod härbret på cementplintar. För ungefär 30 år sedan försågs härbret med ett tak av korrigerad plåt.

Härbret fungerade tidigare som förrådsbod och lekstuga, men har idag ingen speciell funktion. Till gården hör ett stort antal hus. Strax intill härbret ligger ett större härbre med årtalsinskriptionen 1767.

Ladan inom samma fastighet har daterats till 1515-17. Den har byggts om vid senare tillfällen, då virket i byggnadens övre del är yngre. Ladan har knutar av typen rännknut och ett tak av pannplåt. Byggnaden har fungerat som hölada så länge man minns, men kallas för "stolplö" (stolpladan). Spår i ladan tyder på att byggnaden ursprungligen varit en tröskloge och stått på stolpar. Sannolikt har det varit en enkelloge, d.v.s. en byggnad med ett utrymme för själva slagtröskningen och ett utrymme för förvaring av säden. Logen bör ha varit placerad närmare gården än nu, och kan eventuellt ha flyttats och byggts om omkring 1869, vilket en inskription ovan dörren, "POS 18 16/7 69", kanske syftar på. Inuti ladan finns flera inskriptioner, bl.a "EPS och OPS sista hölasset 24/3 1961". Byggnadens funktion som hölada upphörde alltså 1961.

Ladan flyttades till sitt nuvarande läge 1941, och ytterligare ca en meter i samband med en nyligen genomförd restaurering. Vid restaureringen byttes några syllstockar och mushyllor. Läns museet utarbetar för närvarande en rapport över restaureringen, där ett resonemang kring ladans ursprungliga funktion förs.

Härbret och ladan i Norrböle är två av Jämtlands läns 14 kända medeltida timmerhus, som nu är förklarade som byggnadsminne.

MOTIVERING

Härbret och ladan har tillsammans med övriga medeltida timmerhus ett stort vetenskapligt värde i ett nationellt och internationellt perspektiv. Timmerhusen ger framför allt kunskap om medeltidens byggnadsskick, men också viktig information om tidens människor och deras levnadsvillkor.

De medeltida timmerhusen är sällsynta och viktiga historiska dokument. De har ett byggnadshistoriskt värde, som gör dem synnerligen märkliga. Härbret och ladan i Norrböle uppfyller därmed kulturminneslagens krav för byggnadsminnesförklaring.

SKYDDSFÖRESKRIFTER

Skyddsområdet omfattar delar av fastigheten Böle 2:3 (se markerade områden på Situationsplan I, II och III).

1. Härbret och ladan får inte rivas, flyttas, byggas om, till, eller på annat sätt förändras till sina exteriörer.
2. Ovan nämnda byggnader får inte förändras till sina interiörer.
3. Åtgärder som innebär ingrepp i ovan nämnda byggnaders stommar får inte göras.
4. Ovan nämnda byggnader skall underhållas så att de inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras med sådana material och metoder att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
5. Skyddsområdet skall hållas i sådant skick att byggnadsminnets utseende och karaktär inte förvanskas. Vegetation, såsom gräs, buskar och träd, skall hållas i sådant skick att byggnadsminnet inte skadas. Inom skyddsområdet får ytterligare byggnader eller andra fasta anordningar inte uppföras.

Länsstyrelsen lämnar råd och anvisningar i fråga om vård och underhåll.

Om ändring av byggnadsminnet i strid med skyddsföreskrifterna anses nödvändig, kan Länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § kulturminneslagen meddela tillstånd till detta.

ÖVERKLAGANDE

Detta beslut kan överklagas hos Länsrätten i Jämtlands län, se bilaga (Formulär F4).

I den slutliga handläggningen av ärendet har bitr. länsantikvarie Jesper Larsson och förste länsassessor Erik Berglund deltagit.

Uno Svaleryd
länsråd

Johan Loock
antikvarie

Bilagor:

Situationsplan I, II och III
Blankett för överklagande (Formulär F4)

Sändlista:

Riksantikvarieämbetet
Box 5405
114 84 Stockholm

Jämtlands läns museum
Box 709
831 28 Östersund

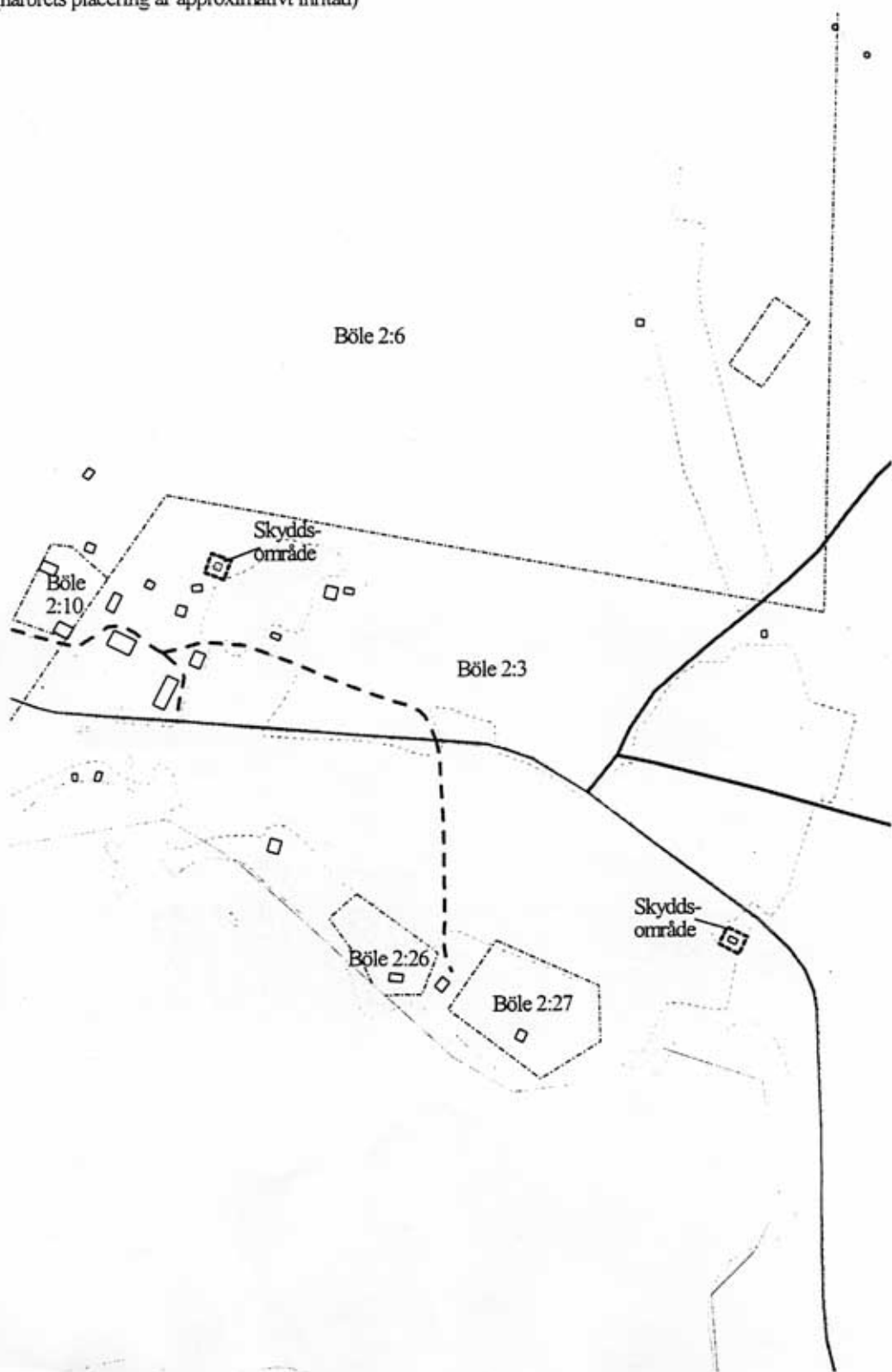
Lantmäterimyndigheten Jämtlands län
Fastighetsregistret
Box 366
831 25 Östersund

Lantmäterimyndigheten Jämtlands län
Östersundskontoret
Box 366
831 25 Östersund

Bräcke kommun,
Box 190
840 60 Bräcke

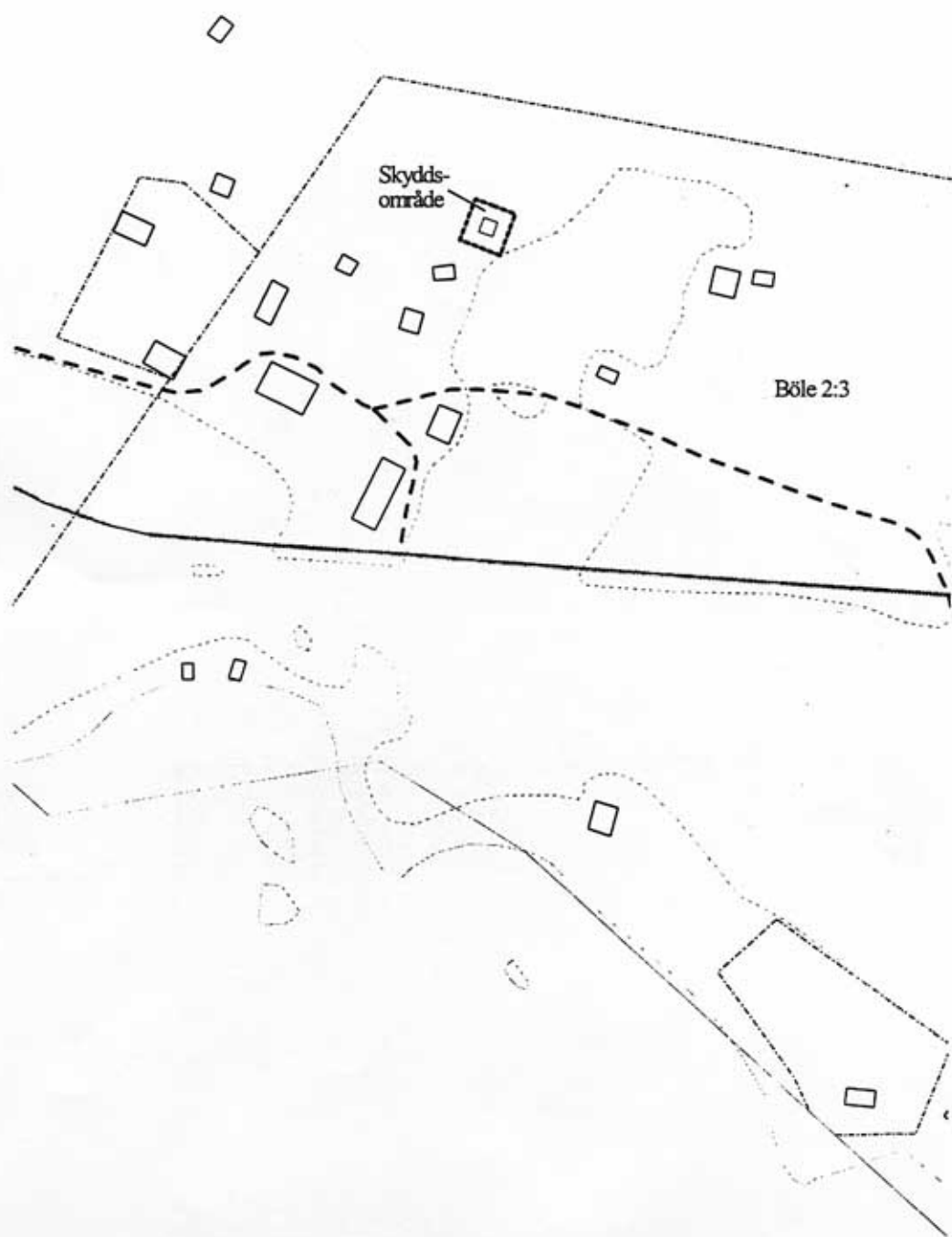
Situationsplan I

(härbrets placering är approximativt inritad)

Skala 1:4000

Situationsplan II: Härbre
(härbrets placering är approximativt inritad)

Skala 1:2000

Situationsplan III: Lada

Skala 1:2000